

Osztályozás

Tárgy

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Népszámlálás, 1959. nov. 22.

Az utolsó szakaszba érkeztek a népszámlálás előkészületei

Az elektromos géppark nagy része már Budapesten van — Milyen kérdésekre kell válaszolni?

1959/1960

Több mint egy éves munka után befejezéshez közelednek a népszámlálás előkészületei. *Mi történt eddig, milyen feladatokat kell még a népszámlálásig megoldani?* — erről tájékoztatták az MTI munkatársát a Központi Statisztikai Hivatalban.

Néhány hét múlva, 1960. január 2—10 között körülbelül 36 000 számlálóbiztos indul útnak, hogy számba vegye hazánk lakosságának legfőbb adatait. Ez alatt a pár nap alatt körülbelül tízmillió személyt, hárommillió lakást írnak össze. A számlálóbiztosokat — akiknek többsége pedagógus — már kijelölték, s decemberben előkészítik őket feladatukra.

Hogy az összeírás gyorsan bejöhessen, ahhoz vaskos köteteket megtöltő jegyzékeket, kimutatásokat, térképeket, táblázatokat kellett összeállítani. A tanácsok országsszerte elkészítették a számlálókörzetek beosztását.

Hatvanhárom város és több mint 3300 község tanácsa állította össze a 36 000 körzetről készült utca- és házzám szerinti térképet.

Súlyos zavarokat okozhatnak a népszámláláskor a névtelen utcák, a pontatlan házzámozások. A tanácsok ezen is segítenek; *már csaknem mindenütt kiigazították a házzámokat, befejezték az utcaelnevezéseket.* Negyedszázada nem vették számba hazánk külterületi lakott helyeit — most mind a 26 000 külterületi lakott hely jegyzékbe került, s kijelölték a községek bel- és külterületének határait. Az utca- és házzámjegyzék összeállítása sem volt könnyű munka: a tanácsok dolgozói több mint hárommillió épületet jártak végig és foglalták jegyzékbe az üres telkekkel együtt.

A statisztikusok több mint 100 üzemben tájékoztak, minisztériummal, főhatósággal és tudományos intézettel tárgyaltak, míg elkészítették a foglalkozásjegyzéket. Kiderült, hogy *hazánkban körülbelül 400 nagyobb foglalkozáscsoport van, az úgynevezett egyéni foglalkozások száma pedig meghaladja a tízezret.* Csaknem tízezer megnevezést tartalmaz az a kimutatás is, amelyet az ország munkáltatóiról, állami vállalatairól, termelőszövetkezeteiről stb. állítottak össze.

Érdemes megemlíteni, hogy a népszámlálási kérdőíveket úgy állították össze: csak a legszükségesebb, a pontos adatszolgáltatáshoz valóban nélkülözhetetlen kérdések szerepeljenek az íveken. Egyebek között válaszolni kell a nemre, korra, családi állapotra, gyermekek számára, állampolgárságra, nemzetiségre, foglalkozásra, munkahelyre vonatkozó kérdésekre, de például a földtulajdonnal kapcsolatos kérdésen kívül egy sincs, amely a jövedelemre, keresetre, vagyoni helyzetre vonatkozna. Az Elnöki Tanács rendelete és a statisztikai törvény értelmében

a kérdőívek adatai szigorúan titkosak,

s azokat senki, semmiféle célra nem használhatja fel — *kivéve természetesen a Központi Statisztikai Hivatalt,* amely a beérkező adatokból pontos képet rajzol majd országunk népességéről, a lakosság megoszlásáról és egyebekről. A népszámlálással foglalkozó illetékes osztályon kívül a kitöltött kérdőívekbe más tanácsos osztályoknak sincs betekintési joguk.

A népszámlálás „főhadiszállása” egyébként a volt Kossuth Akadémia épületében lesz. Itt kap helyet

az a 120 elektromos gép, amely a kérdőíveken beérkező mintegy egymilliárd feleletet feldolgozza.

A géppark nagy része — hetvenöt darab — már Budapesten van, s a hiányzó gépek is folyamatosan megérkeznek a közeljövőben.

A kérdőívek összegyűjtését és „kódolását” — a válaszok száma alakítását — természetesen továbbra is emberek végzik, a többi munka azonban, a magyar népszámlálások történetében először, gépesített lesz. A számokkal kifejezett feleleteket úgynevezett lyukkártyákra vezetik át lyukasztógépekkel. A kartonokon levő függőleges és vízszintes sorsorok mind más-más fogalmat jelölnek, s róluk a gépek hibátlanul le tudják olvasni az adatokat. Kitűnő segítő társak az úgynevezett rendezőgépek, amelyek a lyukkártyák halmazát szemmel is alig követhető gyorsasággal — óránként 40 000-es sebességgel — osztályozzák, válogatják.